

Gäller fr o m
2025-03-25

Diarienummer
KFN- 2024/226

Beslutad av
Kultur- och fritidsnämnden

Dokumentansvarig
Kultur- och fritidsdirektör

Senast reviderad
Klicka för att ange datum

Typ av styrdokument
Aktiverande styrdokument/program

Strukturprogram för folkbibliotek i Huddinge kommun

Huddinges ambition

Det behövs fler mötesplatser i kommunen för alla åldrar. En sådan mötesplats är folkbiblioteken, inte bara för boklån utan också för studier, möten och samhällsinformation.

Huddinge kommuns biblioteksverksamhet ska bidra på en rad olika sätt till kommunens strävan mot visionen att Huddinge ska vara en av de tre populäraste kommunerna i länet att bo, besöka och verka i:

Folkbiblioteken ska under de kommande åren i ökad grad bidra till social hållbarhet. De ska bidra till en socialt utjämnande funktion genom tillgången till medier, litteratur, möten, kunskap och upplevelser men även samhällsinformation.

Genom att vara trygga och attraktiva mötesplatser som knyter människor och lokalsamhällen samman, ska folkbiblioteken bidra till tillit och förtroende, och motverka människors ofrivilliga ensamhet.

Huddinge kommuns ambition för folkbiblioteken **är att erbjuda en likvärdig biblioteksservice utifrån Huddingebornas olika behov och beteenden.**

För att nå dit behöver verksamheten utvecklas och två prioriterade områden har identifierats att särskilt arbeta med inom ramen för strukturprogrammet:

- Folkbiblioteken ska stärka sin roll som en inkluderande, inspirerande och trygg mötesplats för Huddingebor i alla åldrar.
- Folkbiblioteksstrukturen ska vara långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv

Verksamheten har identifierat tre mätbara mål för folkbibliotekens utveckling med ambitionen att öka jämfört med idag; antal fysiska besökare, antal utlån samt unika låntagare.

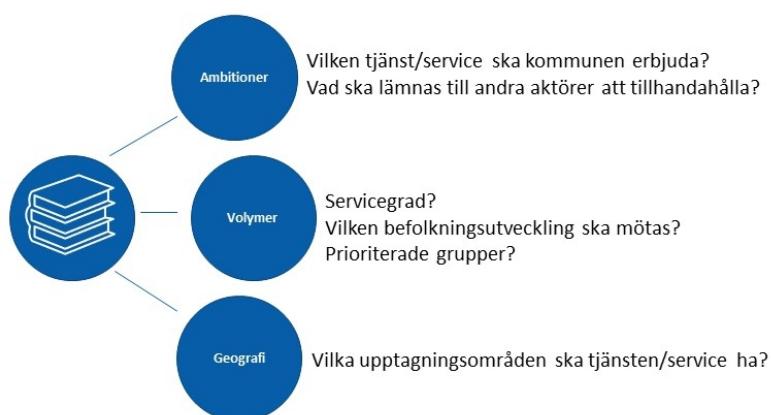
Innehållsförteckning

Strukturprogram för folkbibliotek i Huddinge kommun	1
Huddinges ambition	2
Strukturprogrammets syfte	4
Bakgrund och nuläge	5
Prioriterade grupper	5
Nuläge i Huddinge kommun	5
Prioriterade områden	6
Folkbiblioteken ska stärka sin roll som en inkluderande, inspirerande och trygg mötesplats för Huddingebor i alla åldrar.....	6
<i>Olika kategorier av folkbibliotek</i>	<i>6</i>
Folkbiblioteksstrukturen ska vara långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv	8
<i>Öppethållande</i>	<i>8</i>
<i>Samverkan och samlokalisering med andra parter</i>	<i>8</i>
Geografisk struktur	9
Volymplanering	11
Volymer	12
<i>Besökare</i>	<i>12</i>
<i>Utlån</i>	<i>13</i>
<i>Låntagare</i>	<i>13</i>
Driftsform	13
Vägen framåt	14
Uppföljning av strukturprogram	14
Källförteckning	15

Strukturprogrammets syfte

Strukturprogrammet omfattar endast folkbibliotek, till skillnad från kommunens biblioteksprogram, som är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling av Huddinge kommuns samtliga biblioteksverksamheter. Övriga bibliotekstyper planeras inom ramen för strukturprogram för respektive skolform. Folkbiblioteket definieras som en öppen, utåtriktad och publik plats med fokus på allmänhetens behov.

Syftet med strukturprogram är att förtydliga Huddinge kommuns viljeinriktning inom ett visst verksamhetsområde gällande den fysiska planeringen av verksamhetslokaler. Strukturprogram är en viktig del av kommunens samhällsplanering. Programmet ska definiera vilket mått av kommunal service som ska levereras till kommuninvånarna och applicera det på kartan utifrån befintlig och planerad framtida samhällsstruktur. Programmet ska operationalisera politiska och strategiska ställningstaganden på en övergripande geografisk nivå och utgöra en plattform för dialog inom kommunkoncernen.

Strukturprogrammet är en vägledning till både invånare, näringsidkare och föreningsliv om hur kommunen vill planera och organisera sitt bestånd av verksamhetslokaler och utbud inom ett visst verksamhetsområde, exempelvis skolor, fritidsgårdar eller bibliotek.

Strukturprogrammet ska inte beskriva utformning och ändamålsenlighet i själva verksamhetslokalen, det beskrivs i funktionsprogrammet. Ett lokalprogram är en beskrivning av lokalens utformning och ändamålsenlighet i ett enskilt projekt, som vidareutvecklas under projekteringsfasen till ett rumsfunktionsprogram.

Kommunens planering och verksamhet ska ta sitt avstamp i den kommunala kompetensen och kommunallagen. Vidare behöver kommunen i sin struktur för folkbibliotek ta hänsyn till både ambitionsnivå, befolkningsutveckling samt finansiell kraft.

Bakgrund och nuläge

Av bibliotekslagen framgår att varje kommun ska ha folkbibliotek som ska vara tillgängliga för alla. Enligt Regeringens nationella strategi har biblioteken en viktig roll i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar, där den ekonomiska utsattheten är större, utbildningsnivån är lägre och trångboddhet är vanligt. Folkbiblioteken kan bidra till ökat läsande och utveckling av språkkunskaper, ökad demokratisk delaktighet och större samhällsengagemang. På detta vis bidrar folkbiblioteken till ett socialt hållbart samhälle, i enlighet med Agenda 2030. Strukturprogrammet tar också sin utgångspunkt i Kommunfullmäktiges beslutade Biblioteksprogram för Huddinge kommun 2023-27 (dnr KS-2023/929).

Att främja barns och ungas läsning och tillgång till språket är en viktig del i att bryta den socioekonomiska segregationen. Det förbättrar förutsättningarna för jämlika uppväxtvillkor och på längre sikt stärks demokratin, dels vad gäller tillgången till utbildning och kultur, dels vad gäller möjligheten att ta plats i samhället och som kommuninvånare delta i det demokratiska samtalet. Biblioteken har i detta sammanhang en viktig roll att fylla genom att vara en plats i lokalsamhället dit alla kan komma för att ta del av information och litteratur.

Prioriterade grupper

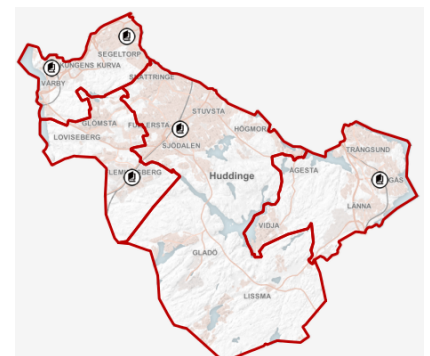
Folkbiblioteksverksamheten i kommunen har, i enlighet med bibliotekslagen och Biblioteksprogrammet, ”i princip alla invånare som målgrupp”, men ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Vidare ska särskild uppmärksamhet ägnas åt de nationella minoriteterna, gruppen äldre och personer som har annat modersmål än svenska. Prioriterade är även personer med funktionsnedsättning, som ska erbjudas litteratur utifrån sina olika behov och förutsättningar.

Tillgänglighetsperspektivet ska genomsyra hela verksamheten, från tillgänglig läsning, information och förmedling, till biblioteksrummets och programverksamhetens fysiska och digitala utförande.

Nuläge i Huddinge kommun

Huddinge har idag fem fysiska folkbibliotek vars geografiska placering visas på bild 1.

Huvudbiblioteket är placerat i Södalen (centrala Huddinge), övriga bibliotek finns i Flemingsberg, Segeltorp, Skogås och Vårby Gård. Parallellt med de fysiska biblioteken finns biblioteksverksamheten också tillgänglig via webben - det digitala biblioteket kan därmed sägas utgöra ett sjätte bibliotek.

Kommunens nuvarande folkbiblioteksverksamhet beskrivs utförligare i strukturprogrammets bilaga *Nuläges- och behovsutredning*.

Bild. 1. Kartbild över Huddinge kommun med folkbiblioteken som punkter och röd linje visar kommunens fyra strategiska planområden.

Prioriterade områden

Ambitionen för Huddinge kommunens strukturprogram för folkbibliotek tar avstamp ifrån bibliotekslagen och kommunens biblioteksprogram, samt regeringens nationella strategi för bibliotek.

Genom de prioriterade områdena ges en tydlig riktning i arbetet med att utveckla folkbibliotekens verksamhet.

- Folkbiblioteken ska stärka sin roll som en inkluderande, inspirerande och trygg mötesplats för Huddingebor i alla åldrar.
- Folkbiblioteksstrukturen ska vara långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv

Prioriteringarna kopplar på olika sätt till kommunens mål om långsiktig hållbarhet. I strukturprogrammet anges vad som ska adresseras men konkreta lösningar slås inte fast utan formuleras av förvaltningen och verksamhet i kommande steg.

I avsnitten nedan beskrivs de två områden som har identifierats som viktiga för att kunna utveckla folkbiblioteksverksamheten, och för att nå ambitionen.

Folkbiblioteken ska stärka sin roll som en inkluderande, inspirerande och trygg mötesplats för Huddingebor i alla åldrar.

Denna prioritering kopplar till kommunfullmäktigemålet *Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare*, samt nämndmålet *Huddingeborna har jämlik tillgång till inkluderande och trygga mötesplatser*.

Folkbiblioteken ska i ökad grad bidra till ett hållbart samhälle, genom att planera för och etablera nya mötesplatser i kommunen utifrån identifierat behov.

Biblioteken är en kompensatorisk möjliggörare i Huddinge som med sin verksamhet bidrar till kommunens sociala infrastruktur. Detta gör biblioteken genom att erbjuda och möjliggöra en icke-kommersiell, trygg, tillgänglig och demokratisk mötesplats för invånarna. För att kunna bidra till att öka den sociala hållbarheten i kommunen behöver folkbibliotekets resurser och insatser anpassas efter behoven i respektive geografiskt område.

Olika kategorier av folkbibliotek

Tidigare strukturutredning vid Huddinges bibliotek visade på olika förutsättningar och stora variationer av behovet av bibliotekstjänster. Dessa olikheter möter kommunens biblioteksverksamhet genom att erbjuda fyra kategorier av folkbibliotek med anpassat utbud och tjänster. De olika kategorierna av folkbiblioteken verkar i ett system där de samverkar och samspelar med varandra.

Samverkan består av gemensamma medier, transporter, service, kompetenser och utbud.

Befintliga folkbibliotek kan kategoriseras i de föreslagna nivåerna genom mindre förändringar, till exempel med större fokus på meröppet och fördelning av redan existerande personella resurser, samt att bibliotekskartan kompletteras med utveckling av den mobila verksamheten. Kategorierna presenteras nedan.

Huvudbibliotek (>3000 kvm)

Är ett centralt placerat och rymligt bibliotek, med störst upptagningsområde och hög servicenivå. Huvudbiblioteket fungerar som resursbibliotek för hela kommunen och dessutom som lokalbibliotek för sitt upptagningsområde. Huvudbiblioteket ska vara öppet och välkomnade för alla som bor, arbetar och besöker Huddinge.

På huvudbiblioteket samlas ett stort utbud av tjänster, stora publika ytor, omfattande och diversifierat medieutbud. Det är en självklar plats för upplevelser, inspiration, information, läsning, lyssnande, lärande och intryck.

Här finns hög grad av personella resurser som möjliggör ett generöst öppethållande, och stor tillgång till biblioteket för allmänheten via meröppet.

Områdesbibliotek (600–2000 kvm)

Områdesbibliotek finns i ett lokalsamhälle med stora behov, och med ett stort befolkningsunderlag. Det är strategiskt placerat med närhet till kollektivtrafik och/eller kommersiella centrum. Dess roll är att verka i ett område med stor genomströmning av människor.

Medieutbudet är relativt stort och är anpassat efter behov och efterfrågan. Områdesbiblioteket erbjuder flertalet aktiviteter och tjänster, men i något mindre skala än Huvudbiblioteket. Generösa publika ytor gör att biblioteket fungerar som mötesplats för lokalsamhället, i samverkan och/eller samlokalisering med andra verksamheter i kommunen. Generösa öppettider, och meröppet erbjuds där det är möjligt ur lokal- och trygghetssynpunkt.

Lokalbibliotek (300–450 kvm)

Lokalbibliotek är kommunens minsta folkbibliotek, och med tjänster och utbud som styrs av vilket området det verkar i. Lokalbiblioteket i socioekonomiskt utsatta områden har fokus på, förutom medier, sociala funktioner såsom studieplatser, och kännetecknas av hög personaltäthet. Meröppet erbjuds där det är möjligt ur localsynpunkt.

I mer resursstarka områden har lokalbiblioteket större fokus på självservice, tillgång till medier och drar nytta av täta interna boktransporter och Meröppet.

Mobil biblioteksverksamhet

Nuvarande mobila verksamhet ska fortsätta att utvecklas. Den mobila verksamheten ska användas för att besöka förskolor, öppen förskola, äldreboenden och olika omsorgsboenden samt kommundelsfestivaler, göra pop up-verksamhet runt omkring i kommunen. Under programperioden ska den mobila verksamheten utvärderas och analyseras hur den kan utvecklas utifrån Huddinges behov, i relation till övrig folkbiblioteksstruktur.

Folkbiblioteksstrukturen ska vara långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv

Denna prioritering kopplar till kommunfullmäktigemålet *Hållbart samhällsbyggande med fokus på blandade boendeformer* och nämndmålet *I Huddinge finns god tillgång till ändamålsenliga lokaler och anläggningar för kultur, idrott och fritid*.

Folkbibliotek ska utformas med hög andel publik yta, och flexibelt så att lokalerna över tiden kan användas för olika behov och funktioner. Lokalerna ska dessutom vara i gott tekniskt skick och ändamålsenliga för modern och ekonomiskt hållbar folkbiblioteksverksamhet.

Öppethållande

Öppna bibliotek och tillgång till kultur är en viktig del av ett levande Huddinge.

Folkbibliotekens öppethållande utgör en viktig aspekt av tillgängligheten. Ett ambitiöst och varierande öppethållande som möjliggör för alla att kunna besöka biblioteket på sina villkor, är en viktig kvalitets- och tillgänglighetsaspekt. Särskilt öppettiderna vid huvudbiblioteket, med sitt större upptagningsområde, bedöms som en viktig faktor.

Konceptet ”meröppet” innebär att användarna får, via sitt bibliotekskort, tillgång till hela, eller delar av, biblioteket utan att personal finns på plats. Meröppet-konceptet tillämpas för närvarande vid biblioteken i Flemingsberg, Segeltorp och Skogås. Kommunen ska arbeta för att erbjuda meröppet vid alla folkbibliotek förutsatt att varken trygghet eller säkerhet för personal och besökare frångås. Förutom den upplevda utökade tillgången för besökaren, så bedöms meröppet vara ett relativt enkelt och ekonomiskt hållbart sätt att tillgängliggöra bibliotekens medier och tjänster för fler under ökade tider på vardagar och helger.

En förutsättning för att personer med fysisk funktionsnedsättning ska kunna besöka folkbiblioteken är att lokalerna är fysiskt tillgängliga. Prioriterat är åtgärder för tillgänglighetsanpassningar i de fall lokalerna har brister.

Samverkan och samlokalisering med andra parter

Olika verksamheter bör samlokaliseras där det är möjligt, och särskilt inom kategorierna *Områdesbibliotek* och *Lokalbibliotek* bör verksamhetslokalerna samnyttjas med andra kommunala verksamheter.

Samlokalisering och samnyttjande kan med fördel göras med till exempel kulturskola, fritidsgårdsverksamhet och kommunens servicecenter. Genom det lokala samarbetet med civilsamhället når folkbiblioteket fler användare och kan nå ut till nya användare.

En väl fungerande samverkan mellan olika kommuner är minst lika viktigt. I Huddinge kommuns biblioteksprogram för perioden 2023–2027 anges att regional samordning är ett fokusområde under programperioden. Arbetet leds av regionbibliotek Stockholm och syftet är att harmoniera lånevillkor, rutiner och avgifter på folkbiblioteken. Detta möjliggör på sikt gemensamt bibliotekskort och större rörlighet för användarna i regionen.

Biblioteket som förmedlare av samhällsinformation

Biblioteket ses mer och mer som naturlig plats att komma till när man behöver hjälp med vardagliga samhällsfrågor. Biblioteket fyller en roll och funktion där medborgare kan få samhällsinformation.

För att underlätta för invånarna att ta del av alla typer av samhällsinformation, kommer besöksdelen av kommunens Servicecenter att förläggas på kommunens bibliotek, och då företräddes på *Områdesbiblioteken*.

Geografisk struktur

Biblioteksstrukturen ska spegla demografin i kommunens olika områden och de varierande behov som finns hos kommuninvånarna. Förutom inriktningen med att införa olika kategorier av bibliotek, så är geografisk lokalisering viktig.

Biblioteken ska utgå ifrån användarnas behov och finnas där människor naturligt rör sig för att på så sätt vara en integrerad del av användarnas vardagliga livsmiljöer. Om detta åstadkoms bidrar även biblioteken till att skapa attraktiva bostadsområden i kommunen. Lämpliga platser är i anslutning till kollektivtrafik och centrumnära lägen längs "huvudcykelstråk". Tillgänglighet med kollektivt färdstätt från samtliga kommundelar ska särskilt beaktas vid lokalisering.

En lokaliseringsanalys har genomförts i syfte att påvisa var i kommunen störst behov av folkbibliotek finns. Analysmodellen har tagits fram baserat på ambitionerna för folkbiblioteken, och deras roll i samhället, som beskrivet i strukturprogrammet.

Två mätbara faktorer har identifierats och bedömts som viktiga i analysmodellen:

Den första faktorn är kopplad till ambitionen om folkbiblioteken ska ha en socialt utjämnande funktion och ha rollen som en inkluderande mötesplats samt förmedlare av samhällsinformation:

1. **Socioekonomiskt index:** socioekonomiska förutsättningar i befolkningen på nivå om regionala statistikområden (RegSO). Områden med socioekonomiska utmaningar och socioekonomiskt blandade områden har bedömts ha större behov av folkbibliotek (typ 2 och typ 3-områden enligt Socioekonomiskt

index). Huddinge har inget område av typ 1, Områden med stora socioekonomiska utmaningar.

Den andra faktorn är kopplad till kultur- och fritidsnämndens mål att öka antal utlån och att öka antalet unika låntagare:

Antal fysiska utlån. Data består av uppgifter om antal lån inklusive omlån av fysisk media genomförda vid Huddinges folkbibliotek under 2023, samt vilket låntagaren postnummer för bostadsort. Syftet med att analysera denna faktor är att identifiera bostadsorter, på nivå om RegSO, för låntagare som lånar i lägre grad från folkbiblioteken. Områden med färre lån har bedömts ha större behov av folkbibliotek än områden med många utlån.

I strukturprogrammets bilaga beskrivs analysmodellen i detalj.

I bild 2 visualiseras slutsatserna från genomförd analys: att folkbibliotek bör lokaliseras på redan befintliga lokaliseringar, samt i RegSO-områdena Vårby Haga-Masmo och Trångsund-centrala.

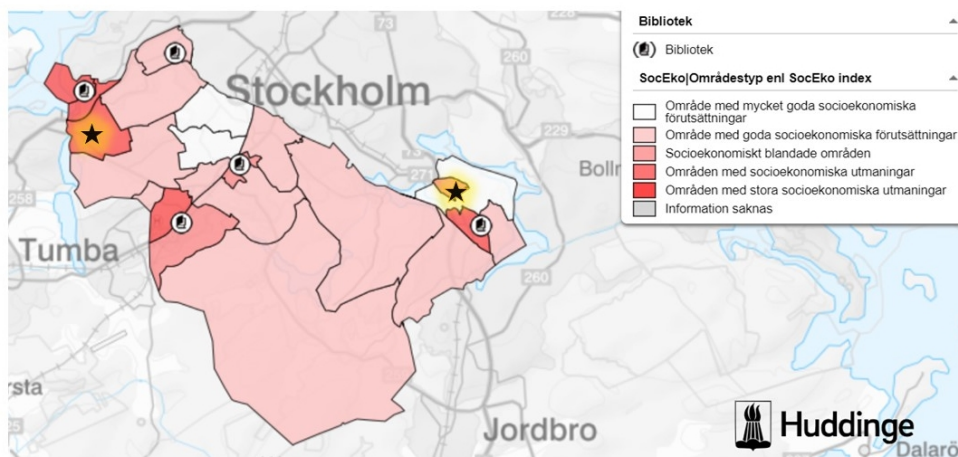

Bild 2. Karta över Huddinge kommun med geografisk struktur för folkbibliotek. Cirkel representerar de fem befintliga platserna (Vårby Gård, Segeltorp, Flemingsberg, Sjödalen och Skogås). Svart stjärna representerar de föreslagna två nya folkbiblioteken i Masmo och Trångsund.

Analysresultaten går i linje med beskriven samhällsutveckling i Översiktsplan 2050 samt kommunens utvecklingsplaner. Kommunens översiktsplan 2050 pekar på en låg tillgång till mötesplatser i Masmo och Haga i förhållande till hur många som bor där. Även i utvecklingsplanen för Vårby poängteras att i Vårby Haga finns det största behovet av att stärka tillgången till grundläggande samhällsservice för de boende.

Med den planerade utvecklingen i dagens verksamhetsområde kommer tyngdpunkten för Segeltorp förskjutas och de möjliga centrumbildningarna behöver förhålla sig till varandra. En framtida flytt av biblioteket i Segeltorp till en mer strategiskt vald lokalisering bör resultera i fler besökare. Bedömningen är att detta blir aktuellt efter programmets prognosintervall, men att planering inför en flytt bör påbörjas i tid.

Sammanfattningsvis, kommunen bör planera för att permanenta folkbibliotekslokaler ska finnas inom följande områden, samt en mobil verksamhet:

- Huvudbibliotek i Sjödalen
- Områdesbibliotek i Flemingsberg, Skogås och Vårby Gård
- Lokalbibliotek i Segeltorp, Trångsund-centrala och Vårby Haga-Masmo

Volymplanering

Folkbibliotekens målgrupp omfattar alla åldrar. Volymer av besökare, och användare vid folkbiblioteken står inte i direkt proportion till befolkningens storlek, utan volymplanering av folkbibliotek styrs mer utifrån individers beteenden, behov och intressen. En mindre volym uppgörs även av besökare från andra kommuner, vilket Regionbibliotek Stockholms medieutredning från 2022 visat.

Volymplaneringen baseras således till mindre del på befolkningsprognos, och till större del utifrån ambitionen att fler ska besöka folkbiblioteken och att fler ska låna medier.

Enligt kommunens befolkningsprognos för perioden 2023–2033 prognosticeras det att vara drygt 118 650 invånare i Huddinge år 2033, vilket innebär en ökning med drygt 4700. Procentuellt motsvarar ökningen knappt 0,4 procent per år under de kommande 10 åren.

Diagram 1 visar att i de sydvästra delarna av Huddinge prognosticeras den procentuella ökningen vara som störst med cirka 7 procent. I nordvästra och östra Huddinge prognosticeras befolkningen öka med omkring 5 procent. Procentuellt sett, sker den minsta ökningen i mellersta Huddinge med 2 procent.

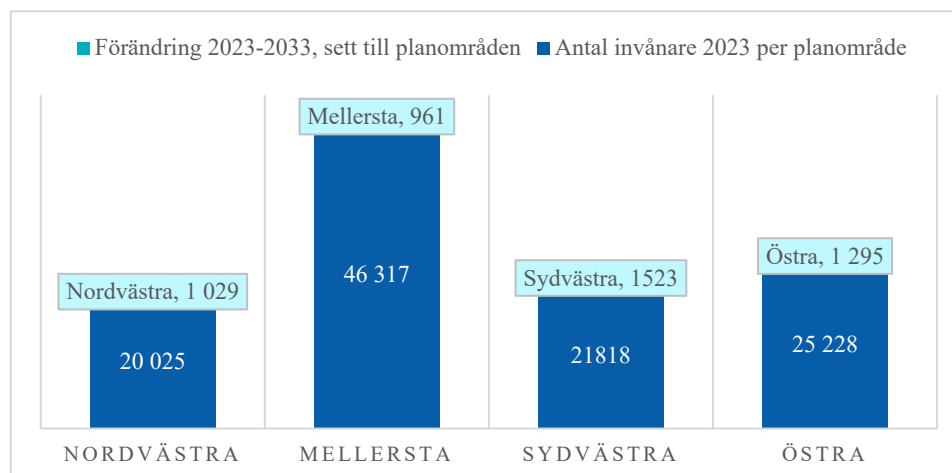

Diagram 1. Prognostiserad befolkningsökning i antal invånare fram till 2033 i Huddinges fyra strategiska planområden. Ökningen av antal invånare visas i de ljusblå rutorna.

När befolkningsprognosen bryts ner till kommunens 16 kommundelar, så är det i Flemingsberg, Sjärdalen och i Vårby som ökningen i antal invånare kommer att vara störst. Ökningarna beror till stor del på det planerade bostadsbyggandet under prognosperioden.

Personer som är 65 år eller äldre prognostiseras öka under hela prognosperioden. Det prognostiseras år 2033 finnas 37 % fler invånare som är 80 år eller äldre jämfört med 2023.

Aktuella faktaunderlag och prognoser pekar däremot mot att antalet barn och elever i förskola och grundskola kommer att minska under lång tid framöver för att sedan sakta vända uppåt, Senaste befolkningsprognosen visade att åldersgruppen 0–18 år kommer att minska med drygt 2000 fram till 2033, från 28 500 till 26 500, vilket motsvarar en minskning med 7,2 procent.

Osäkerhetsfaktorerna i befolkningsprognoser, bostadsbyggande och infrastrukturprojekt är just nu stora, så planering och utformning av verksamhetslokalerna med flerkomplexitet i fokus är av stor betydelse.

Långsiktig prognos (efter 2033)

Hur befolkningen i Huddinge kommer att se ut på lång sikt är svårt att säga exakt. En utblick mot 2050, baserat på antagandet att befolkningsantalet i Huddinge växer i linje med SCB:s framtagna prognos, ger att antalet invånare kommer att öka med ungefär nio procent. Det råder dock stor osäkerhet kring detta och nämndens lokalbehov behöver löpande justeras i relation till reviderade befolkningsprognoser.

Trots osäkerheterna behöver kommunen göra en grov utblick för att avgöra vilken kapacitet, vilka volymer, som biblioteken i kommunen ska ge service till. Bedömningen ska göras i varje enskilt investeringsäskande utifrån de principer som fastslås i detta program.

Volymer

Kommunens ambition för volymer är trefaldig: att antalet fysiska besökare vid folkbiblioteken ska öka, att fler utlån ska göras och att fler invånare ska bli låntagare.

Besökare

Nationellt sett har antalet fysiska besök vid folkbiblioteken minskat under det senaste decenniet, inte bara på grund av Covid-19-pandemin. Den trenden har även observerats i Huddinge. Trenden är dock på väg att vända och siffror för 2024 visar på att antal besökare och antal utlån vid Huddinges folkbibliotek blir högre än på flera år. Verksamhetsstatistiken för Huddinges fem folkbibliotek redovisas i detalj i strukturprogrammets bilaga.

En rimlig bedömning, grundat på beslutade lokalprogram¹ och satta ambitioner, är att till 2033 kan besöksvolymen vid Huddinges folkbibliotek växa till 550 000–600 000 besökare per år, vilket blir 60–70 procent fler än under 2024 (342 000). I bilagan redovisas Huddinges utfall i jämförelse med andra kommuner.

Volymerna av fysiska besökare fördelas inom kommunens folkbibliotek, nuvarande samt tillkommande, utifrån ovan föreslagen geografisk struktur. I nuvarande verksamhetslokaler ses till majoriteten goda förutsättningar att kunna ta emot fler besökare.

Utlån

Kultur- och fritidsnämnden har ambitionen att öka antal lån per invånare. Nämnden har i verksamhetsplan för 2025 satt målvärdet för 2030 till 4,5 lån per invånare för indikatorn *Totalt antal lån av media /invånare*. Vid senaste mätningen, 2024, blev utfallet 3,9 lån per invånare. Indikatorn omfattar utlån av både fysisk media samt e-lån. I bilagan redovisas Huddinges utfall i jämförelse med andra kommuner.

Andelen lån av fysisk media är den absolut största delen av de totala lånen fortfarande. Även om det har skett en ökning av digitala lån så är de ännu inte en faktor som påverkar bibliotekens lokalbehov.

Låntagare

Kultur- och fritidsnämnden har ambitionen att öka andelen unika låntagare. Nämnden har i verksamhetsplan för 2025 satt till 2030 ett målvärde på 25 procent för indikatorn *Andel aktiva låntagare av befolkningen (%)*. Senaste utfallet för 2024 blev 22,5 procent. I bilagan redovisas Huddinges utfall i jämförelse med andra kommuner.

Driftsform

Kommunkoncernen eftersträvar en långsiktigt hållbar och robust samhällsutveckling, och där spelar kultur i alla former en viktig roll. Samtliga hållbarhetsaspekter ska belysas i varje investeringsförslag.

- Val som påverkar platsens och byggnadens livslängd ska göras utifrån ett långsiktigt ägande och driftsperspektiv.
- Kommunen är beställare och ansvarig för effektiv och ändamålsenlig verksamhetsdrift som nyttjar och samnyttjar tillgången.

Samtliga Huddinge kommuns befintliga folkbibliotek bedrivs i kommunal regi och bedömningen är att det inte är aktuellt att ompröva detta.

¹ Lokalprogram för nytt huvudbibliotek baseras på en uppskattning om 250 000–300 000 besök/år, dnr KFN-2022/62
Aktualiserat lokalprogram för bibliotek i Fleminghallen baseras på en uppskattning om 110 000 besök/år, dnr KFN-2022/118

Vägen framåt

Strukturprogrammets riktning föreslår att komplettera nuvarande folkbiblioteksstruktur för att leva upp till målen i kommunens biblioteksprogram, kommunfullmäktiges uttryckta mål samt bibliotekslagen. En viss anpassning och följsamhet i strukturen behövs även i relation till kommunens planerade utbyggnad och ökade servicebehov med fler äldre i befolkningen.

Biblioteksutbyggnaden föreslås genomföras i den takt som är möjlig och att prioriteringar görs där det behövs som mest och gör störst skillnad för Huddingeborna.

Kultur- och fritidsnämnden har, i liggande Lokalresursplan, ett uppdrag att under 2025 ta fram lokalprogram för ett nytt bibliotek i Trångsund. Kommunstyrelsen har i sin tur ett uppdrag att finna lämplig lokal baserat på lokalprogrammet. Vidare, i kommunens pågående arbetet med framtagandet av ny detaljplan för Norströms väg med flera i centrala Trångsund föreslås ett bibliotek, vilket kan möta det specifika lokalbehovet.

Lokalbehovet kopplat till det föreslagna nya biblioteket i Vårby Haga-Masmo kommer att införas i kommande lokalbehovsprognos, enligt kommunens riktlinjer för lokalförsörjning.

Eventuella lokalbehov i befintliga lokaler som ses nödvändiga för att kommunens folkbibliotek är i linje med de föreslagna kategorierna utreds vidare för att därefter lyftas i kommande lokalbehovsprognos.

Uppföljning av strukturprogram

Strukturprogram har status som ett aktiverande styrdokument/program i linje med kommunens Riktlinjer för styrdokument. Strukturprogrammet ska godkännas av kultur- och fritidsnämnden utifrån reglemente. Ansvar för genomförande av innehållet ligger på kultur- och fritidsnämnden, som också ansvarar för att innehållet kommuniceras till intressenter under hela programperioden.

Programmet ska följas upp och aktualitetsprövas under varje mandatperiod för att kunna revideras eller eventuellt upphävas. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för uppföljning av strukturprogrammet för folkbibliotek.

Källförteckning

Följande underlag har använts vid framtagandet av strukturprogrammet:

Styrdokument

Bibliotekslagen 2013:801

Biblioteksprogram för Huddinge kommun 2023–2027

Huddinge kommuns Översiktsplan 2050 <https://www.huddinge.se/op2050/>

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan för 2025, diarienummer KFN-2024/216

Lokalresursplan för 2025, Huddinge kommun

Mål och budget 2025-2027: Ett Huddinge som håller ihop

Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025

Utvecklingsplan för Vårby

Statistiskt underlag

Huddinge kommuns webbkarta <https://karta.huddinge.se/spatialmap>

Kolada, databas för jämförelse och analys i kommuner. <http://www.kolada.se>

Kungliga Bibliotekets statistik över biblioteksverksamhet <https://www.kb.se>

Medieutredning vid Regionbibliotek Stockholm - Nulägesbeskrivning samt förslag på samverkansinitiativ

Segregationsbarometern

<https://segregationsbarometern.boverket.se/kommun/huddinge/>

Statistiska centralbyrån, regional indelning av kommuner i statistikområden

Strukturutredning – En sammanfattning. Biblioteken i Huddinge (2016)